

VIRKAMIESLAUTAKUNNAN PÄÄTÖS

Päätös nro 11/2005
28.1.2005

Asia Kirjallista varoitusta koskeva oikaisuvaatimus

Päätös, johon haetaan oikaisua

Poliisilaitoksen päätös 20.5.2004

Poliisilaitos on antanut Xlle kirjallisen varoituksen. Päätöksen selostusosan A-kohdan mukaan X on laiminlyönyt vuosina 2001 - 2003 noudattaa poliisilaitoksessa voimassa olevaa ohjetta ja menettelyä esitutinnan kirjaamis- ja arkistoinnimenettelystä seurauksin, että esitutinnan päättämisessä ja asiakirjojen arkistoinnissa on tapahtunut virheitä ja puutteellisuuksia. X on tehnyt useassa tapauksessa tietojärjestelmään ja asiakirjoihin merkinnän esitutinnan keskeyttämisestä perustein, jonka voi tehdä vain virallinen syyttäjä tutkinnanjohtajan esityksestä. Xn on täytynyt huomata tehneensä virheellisen merkinnän.

Päätöksen selostusosan Xn muuta virkatehtävien laiminlyöntiä koskevan B-kohdan mukaan tarkastuksen jälkeen tapausta selvitettyä on käynyt ilmi, että X on toimittanut vuosina 2002 - 2003 ainoastaan yhden pöytäkirjan syyttäjälle sekä antanut vain kolme rangaistusvaatimusilmoitusta ja yhden kirjallisen huomautuksen.

Menetellessään edellä kerrotulla tavoin X on toistuvasti pitkän ajan kuluessa toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan ja laiminlyönyt niitä vakavalla tavalla.

Päätöksen perusteluosassa on muun ohella todettu, että Xlle on annettu vakava huomautus vuonna 1993 ja varoitukset vuosina 1995 ja 1997 minkä lisäksi X on vuonna 2003 kolmasti huomautettu virkapuvun käytöstä.

Oikaisuvaatimus

Poliisilaitoksen päätös on kumottava.

Päätöksen A-kohdassa mainittu laiminlyönti johtuu rikosilmoitusjärjestelmän (RIKI) käyttämisen vaikeuksista, sillä X ei ole hallinnut monimutkaista ja eri tuotantovaiheissa ja jatkuvasti muutosprosessissa olevaa rikosilmoitusjärjestelmää. Asiasta ei ole ollut ohjeita. X on ollut siinä käsityksessä, että tutkinnanjohtaja seuraa tarkoin juttuja ja niiden etenemistä ohjesäännön mukaisesti. X on runsaan kolmen vuoden ajan päättänyt kymmeniä liitteettömiä suppeita juttuja samalla tavalla vanhan käytännön mukaisesti ja ollut siinä uskossa, että hän on toiminut oikein. Tutkinnanjohtajakaan ei ole oikaissut menettelyä, vaikka on osan jutuista kuitannut. Jutut, joissa on ollut liitteitä, X on laittanut Y:hyn menevään laatikkoon, jolloin ilmeisesti joku on ne päättänyt ja nyt ilmeisesti arkistoinutkin Xn tunnuksella. Xn työkaverit ovat myös joskus auttaneet häntä juttujen päättämisessä ja saattaneet juttuja loppuun asti hänen puolestaan. X on kirjallisesti pyytänyt esimieheltään RIKIn tukiovetusta useita kertoja, mutta ei ole sitä saanut. Hän on myös hakeutunut eri koulutuksiin, mutta häntä ei ole valittu. Xn RIKIn käsittelyssä on tapahtunut teknisiä virheitä. Hän on toiminut osaamallaan tavalla ja parhaan kykynsä mukaan, eikä missään tapauksessa ole syyllistynyt tietoiseen laiminlyöntiin.

Päätöksen B-kohdassa mainitun muun laiminlyönnin osalta perusteena ei voi olla kirjoitettujen liikennesakkojen vähäisyys. Hälytyspartiossa toimiessaan X on hoitanut kaikki eteen tulleet tehtävät, kirjoittanut ilmoituksia ja pärjännyt yleisön kanssa erinomaisesti. Partiossa sakon kirjoittaa se, joka siitä nopeimmin suoriutuu. Hälytyspartiossa ollessaan X kirjoittaa luonnollisesti eri tapahtumista ilmoituksia, jotka hän nimeää tutkinnanjohtajalle, joka jakaa jutut tutkijoille. Jos juttu on suppea, X ottaa sen itselleen. Näin ollen on selvää, että sekalaisia ilmoituksia tai muita suppeita ilmoituksia ei mene syyttäjälle. X on vuoden 2004 aikana ottanut kiinni useita rattijuoppoja, ja viimeisimmässä rattijuopumustapauksessa hän on ollut syyttäjän haastamana todistajana.

Päätöksen perustelut-osassa mainittuja varoituksia ei voi enää tässä yhteydessä ottaa huomioon. Virkapuvun käytöstä on ollut vain keskustelua, jossa on korjattu muun muassa virheellisiä näköhavaintoja Xn vyönsoljesta.

Asian käsittely ja selvittäminen

poliisilaitoksen vastine

Poliisipäällikkö suoritti esi- ja poliisitutkintaan 29.1.2004 sisäisen tarkastuksen, jossa Xn virheellinen menettely havaittiin. Xn virheellistä menettelyä juttujen päättämisessä ei ole voitu havaita aikaisemmissa rutiinitarkastuksissa,

koska tutkintajohtajan tehtävänä on tarkkailla avoinna olevien tutkinta-asioiden määrää ja tutkinnan kestoaikaa.

X on 15.11.2000 hakenut elektronisen todistusaineiston peruskurssille ja ilmoittanut hakemuksessaan, että hänellä on atk-kokemusta ja perehtyneisyyttä sekä laitteistoon että ohjelmiin. Tämä vastaa myös poliisilaitoksen käsitystä Xn atk-taidoista.

Poliisilaitos on 8.2.2002 antanut ohjeen asiakirjaprosessista ja takavarikoinnista. Ohjeessa on nimenomaan ja perusteellisesti käsitelty niitä asioita, joissa ilmeni puutteita poliisin sisäisessä tarkastuksessa. Ohjetta on käsitelty poliisilaitoksen koulutuspäivänä 13.2.2002. Turvallisuusosastossa 23.5.2003 järjestetyn koulutuspäivän ohjelman mukaan tässäkin koulutuksessa on käsitelty poliisin tietojärjestelmiä. Vuonna 2003 poliisilaitoksessa järjestettiin työkierto, johon turvallisuuden työalueen vanhemmat konstaapelit X mukaan lukien osallistuivat. Työnkierron eräänä tavoitteena oli antaa siihen osallistuneille mahdollisuus päivittää tietojaan tutkinta- ja tietojärjestelmäasioissa.

Poliisilaitos ei pidä uskottavana sitä, että Xn virheet olisivat johtuneet osamattomuudesta tai ainakaan siitä, ettei hänellä olisi ollut mahdollisuutta hankkia tarvittavaa osaamista. Tarkastuksessa ei havaittu tältä osin virheellisyyksiä muilla poliisimiehillä. Xn ilmoitusta siitä, että hänen käsittelemiensä juttujen lopettamispäätöksen tekijäksi on erehdyksessä kirjautunut syyttäjä, ei voida pitää uskottavana. Päätöksestä on edellä mainitun ohjeen nojalla aina ollut tulostettava päätössivu, jossa on ollut teksti, joka on virheellisesti viitannut syyttäjän päätökseen. Xn on täytynyt havaita, että lukuisissa tapauksissa syyttäjän päätökseen viitannut teksti ei ole voinut pitää paikkaansa. Tästä huolimatta hän ei ole ryhtynyt korjaaviin toimenpiteisiin. Myös tapausten lukuisuus huomioon ottaen menettely ei ole voinut olla erehdys.

Xn työsuoritusten vähäisyyden osalta on otettava huomioon, että poliisilaitoksen oma henkilökunta on antanut tiedoksi vuonna 2003 yhteensä 346 rangaistusvaatimusilmoitusta ja noin 40 rikesakkoa. Turvallisuuden tulosalueella työskentelevien vanhempien konstaapelien määrä on hieman vaihdellut ja on nyt 16. Ylikonstaapeleita on kuusi. Kihlakunnan alueella kulkee valtatie kolme, jota kautta esimerkiksi kuljetaan esimerkiksi toimipisteestä toiseen. Toisaalta esimerkiksi näpistysasiat käsitellään rangaistusmääräysmenettelyssä. Näissä olosuhteissa Xltä on voitu kohtuudella vaatia enemmän varsinkin, kun hänen suoritteidensa vähäisyyteen on kiinnitetty huomiota tuloskeskustelussa.

Päätöksen A-kohdassa mainittua virheellistä menettelyä ja B-kohdassa mainittua suoritteiden vähäisyyttä on tarkasteltava kokonaisuutena.

Kokonaistarkastelussa Xn menettelyä on pidettävä varsin vakavana. Tutkinta-asioiden puuttuminen arkistosta on kansalaisten oikeusturvan kannalta vähintään arveluttavaa.

Xn vastaselitys

Päinvastoin kuin Xn kohdalla, eräiden poliisimiesten tekemiin virheellisiin suorituksiin on puututtu vain opettavaisella huomautuksella suhteellisen nopeasti ja pyydetty korjaamaan asiantila. X on saanut käytännössä ainakin kahdeksan rangaistusta samasta asiasta; varoitus, asian pitkittäminen, työperäiset sairaudet, taloudellisia menetyksiä, virkapaikan siirto, ylimääräinen valvonta, pidentyneet työmatkat ja henkilökohtaisen palkanosan vähäisyys. Ei ole varmuutta siitä, onko X ollut koulutuspäivillä 13.2.2002. Esimies ei ole saattanut Xn käsiin vastineessa mainittua ohjetta eikä koulutuspäivän kalvomonisteita. Koulutuspäivillä 23.5.2003 ei käsitelty kysymyksessä olevaan aiheeseen liittyvää asiaa.

Virkamieslautakunnan ratkaisu

Perustelut

Sovellettavat oikeusohjeet

Valtion virkamieslain 24 §:n mukaan virkamiehelle, joka toimii vastoin virkavelvollisuuksiaan tai laiminlyö niitä, voidaan antaa kirjallinen varoitus.

Oikeudellinen arvio ja johtopäätökset

Asiakirjojen mukaan X on tullut poliisiin palvelukseen vuonna 1975 ja suorittanut poliisipäällystön virkatutkinnon vuonna 1983. Hän on tullut vanhemman konstaapelin virkaan nimismiespiiriin vuonna 1988 ja virka on siirretty kihlakunnan poliisilaitokseen vuonna 1996. Virka on sijoitettu turvallisuuden tulosalueelle ja virkapaikkana on Z:n palvelutoimisto. Virkaan kuuluu paikallispoliisin kenttätehtävät, tutkintatehtäviä sekä poliisin asiakaspalvelutehtäviä.

Poliisilaitoksen varoituksen antamista koskevan päätöksen mukaan X on päätöksen selostusosan A ja B kohdassa kerrotulla tavoin ("edellä kerrotuin tavoin") toistuvasti pitkän ajan kuluessa toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan ja laiminlyönyt niitä vakavalla tavalla. Tämän lisäksi päätöksen perustelut-osassa on tuotu esiin Xlle aikaisemmin annetut varoitukset ja virkapuvun käyttöön liittyvät huomautukset. Tämän johdosta virkamieslautakunta toteaa, että varoituksen antamista päätöksen A ja B kohdissa mainittujen seikkojen perusteella ei voida perustella Xlle aikaisemmin annetuilla varoituksilla tai virkapuvun käyttöön liittyvillä huomautuksilla. Päätöksen perusteluissa on voitu tuoda esiin vain ne seikat, joiden johdosta Xn on nyt katsottu syyllistyneen virkavelvollisuuksien vastaisen menettelyyn ja laiminlyönteihin. Aikaisempia varoituksia ja virkapuvun käyttöön liittyviä huomautuksia ei voida muutoinkaan käyttää nyt kysymyksessä olevan kirjallisen varoituksen perusteena, kun otetaan huomioon aikaisemmista varoituksista kulunut aika ja se, että selvitys virkapuvun virheellisestä käytöstä puuttuu.

Päätöksen B-kohdassa mainittujen suoritteiden vähäisyyden osalta virkamieslautakunta toteaa, että varoitusta ei voida antaa yksinomaan sillä perusteella että virkamiehen työsuoritteet ovat keskimääräiseen työsuoritteeseen tai tilastoihin verrattuna vähäiset. Tältä osin varoituksen antamisen perusteeksi ei

ole esitetty mitään yksilöityä laiminlyöntiä ja X on toisaalta esittänyt syitä nyt kysymyksessä olevien päätöksen B-kohdassa tarkoitettujen työsuoritteiden vähäisyyteen. Varoitusta ei voida kokonaisharkinnassakaan perustella X työsuoritteiden vähäisyydellä.

Päätöksen A-kohdan osalta asiakirjoista ilmenee, että X on tehnyt RIKI-järjestelmää käyttäessään useassa tapauksessa tietojärjestelmään ja asiakirjoihin virheellisen merkinnän, jonka mukaan esitutkinnan on keskeyttänyt syyttäjä. Poliisilaitoksen vastineen mukaan jo käsittelyssä tulostettavasta päätösvuodesta on voinut päätellä, että juttu tulee päätettäväksi virheellisellä tavalla. Myös asiakirjojen arkistoinnissa on tapahtunut Xn menettelystä johtuneita virheitä ja puutteellisuuksia. Poliisilaitos on ohjeilla, koulutuksella ja työkierrolla antanut mahdollisuuden kysymyksessä olevan RIKI-järjestelmän opetteluun. Xn selvitystä siitä, että hänellä ei olisi lainkaan ollut mahdollisuutta ohjeiden tai opetuksen saamiseen tältä osin, ei voida pitää uskottavana. Asiassa suoritettua sisäistä tarkastusta ei muiden poliisimiesten osalta ole havaittu vastaavaa virheellistä menettelyä. Xn virheitä ja laiminlyöntejä ei voida pitää vähäisinä. Virkamieslautakunta katsoo, että X on toiminut vastoin virkavelvollisuuksiaan esitutkinnan päättämisessä ja asiakirjojen arkistoinnissa siten, että perusteet kirjallisen varoituksen antamiseen tällä perusteella ovat olleet olemassa. Kirjallinen varoitus on hallintopäätös, jolla kohdistetaan moite virkavelvollisuuksien rikkomiseen ja kiinnitetään vastaisen varalle virkamiehen huomio tämän toiminnan moitittavuuteen. Xn vastaselityksessä mainitsemilla mahdollisilla muilla seuraamuksilla ei ole vaikutusta tämän asian oikeudelliseen arvioon.

Päätös

Oikaisuvaatimus hylätään.

Sovelletut lainkohdat

Valtion virkamieslaki 24 §

Muutoksenhaku

Valitusosoitus korkeimpaan hallinto-oikeuteen liitteenä.

Varapuheenjohtaja

Heikki Kulla

Esittelijä

Ismo Räisänen

Virkamieslautakunnan päätös oli yksimielinen ja siihen osallistuivat varapuheenjohtaja Kulla sekä jäsenet Paanetoja, Äijälä, A. Nieminen, M. Nieminen, Komulainen ja Sipiläinen sekä varajäsen Kuusama.